

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Świecki

SSN Marek Pietruszyński

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2026 r. na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie B.M.

uniewinnionej od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 212 § 1 k.k.

kasacji wniesionej przez pełnomocnika z urzędu oskarżyciela prywatnego

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny z dnia 30 czerwca 2025 r., sygn. akt VI Ka 149/25, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie z dnia 2 grudnia 2024 r., sygn. akt IV K 353/24,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

Marek Pietruszyński

Andrzej Stępka

Dariusz Świecki

UZASADNIENIE

B.M. została oskarżona o to, że w dniu 30 marca 2024 r. między godziną 10:00 a 12:00 na ul. [...] w W., znieważyła pokrzywdzonego A.R. słowem powszechnie uznanym za obraźliwe, nazywając go „pedofilem”, w ten sposób, że zamieściła słowo „pedofil” na jego skrzynce pocztowej, tj. o czyn z art. 212 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie wyrokiem z dnia 2 grudnia 2024 r., sygn. akt IV K 353/24, oskarżoną B.M. uniewinnił od zarzucanego jej czynu, a na podstawie art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt. 1 k.p.k. zasądził od oskarżyciela prywatnego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.800,73 zł tytułem kosztów procesu.

Apelację od tego wyroku wniósł oskarżyciel prywatny.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2025 r., VI Ka 149/25, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i zwolnił oskarżyciela prywatnego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Od wyroku Sądu odwoławczego kasację wniósł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego A.R., zaskarżając go na niekorzyść oskarżonej.

Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. w zw. z art. 526 § 1 k.p.k. zarzucił rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., poprzez nienależyte obsadzenie Sądu odwoławczego polegające na wydaniu wyroku przez skład, w którym uczestniczył SSO X. Y., powołany na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Warszawie Uchwałą nr [...] z dnia [...].2019 r. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a nadto zachodzą w stosunku do tego sędziego indywidualne okoliczności, podważające tezę o możliwości zachowania przez niego zasad bezstronności i niezawisłości.

W konkluzji pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacja pełnomocnika okazała się być w sposób oczywisty zasadna w zakresie podniesionego zarzutu wystąpienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. dotyczącej nienależytej obsady Sądu II instancji, w którego

składzie zasiadał Sędzia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie X. Y., powołany na urząd sędziego tego Sądu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. To uprawniało do rozpoznania kasacji na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. i uwzględnienia w całości, ponieważ na skutek stwierdzenia uchybienia podniesionego w tej skardze, koniecznym stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z uchwałą trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 14110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7): „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

Uchwała ta z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej i wiąże każdy skład Sądu Najwyższego, dopóki nie nastąpi odstępnie od niej w trybie art. 88 ust. 2 ustawy o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 622). Przyczyny związania Sądu Najwyższego tą uchwałą zostały wskazane i szeroko omówione w orzecznictwie Sądu Najwyższego (*przykładowo: w postanowieniach: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, z. 10, poz. 41; z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21, LEX nr 3518152; w wyrokach: z dnia 26 lipca 2022 r., III KK 404/21, OSNK 2023, z. 5-6, poz. 22; z dnia 18 kwietnia 2024 r., II KK 434/23, LEX nr 3711569; w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, z. 10, poz. 95; w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., w sprawie I KZP 2/22, OSNK 2022, z. 6, poz. 22*).

W oparciu o treść uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., a także na tle orzecznictwa, jakie wyrosło na jej gruncie, dokonać należało oceny w stosunku do w/w Sędziego tych wszystkich okoliczności, które są istotne w kontekście tzw. testu niezależności i bezstronności sędziego, którego istotą jest zapewnienie stronie prawa do rozpoznania jej sprawy przez sąd niezależny i bezstronny, a więc zrealizowanie jej prawa do rozpoznania sprawy przez sąd w aspekcie art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji.

Trafnie zwraca się uwagę, że kwestia ta musi być przedmiotem ocen wtedy, gdy konkretni sędziowie nie tylko swoją karierę orzecniczą zaczynali, bądź kontynuowali w oparciu o decyzje Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, ale brali aktywny udział we wspieraniu wszelkich „reform” wymiaru sprawiedliwości po roku 2015 i utożsamiali się z wyrażanymi przez ówczesnie rządzących kierunkami zmian. Wskazuje się zasadnie, że zagadnienie to nabiera dodatkowego wymiaru w przypadku tych sędziów, którzy nie tylko uczestniczyli w bezprawnej procedurze przed niekonstytucyjnym organem, jakim jest wspomniana Rada, ale ponadto przyjmowali stanowiska z rąk Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego i swoimi działaniami w pełnym zakresie popierali te wszelkie decyzje czy zmiany, które następnie były jednoznacznie uznawane przez organy międzynarodowe za naruszające gwarancje prawa do niezależnego sądu ustanowionego ustawą. Ich kariery w strukturze sądownictwa powszechnego były nietypowe o tyle, że awanse do sądów wyższych instancji lub na stanowiska funkcyjne miały bezprecedensowo szybki charakter (*zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2024 r., III KK 470/23, LEX nr 3715379*).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym co do niniejszej kasacji podziela wnioski wyprowadzone w sprawach: II KK 489/21 (wyrok z dnia 14 czerwca 2023 r.); II KK 55/23 (wyrok z dnia 28 września 2023 r.); II KK 463/23 (wyrok z dnia 14 lutego 2024 r.) i II KK 290/24 (wyrok z dnia 25 lutego 2025 r.), w których Sąd Najwyższy dał wyraz przekonaniu, że Sędzia SO X. Y. nie daje gwarancji instytucjonalnej bezstronności, a w konsekwencji sąd, w którego składzie zasiadał, jest sądem

obsadzonym nienależycie w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W tych orzeczeniach Sąd Najwyższy uznał, że analiza rozwoju kariery sędziowskiej Sędziego SO X. Y. w latach 2018-2023 rozpatrywana przez pryzmat sytuacji ogólnoustrojowej i sądowniczej w naszym kraju trwającej od 2017 roku, pozwalała na stwierdzenie, iż jego nietypowo szybkie postępy w karierze zawodowej zawdzięczał znalezieniu się w gronie sędziów cieszących się szczególnym zaufaniem ze strony ówczesnego kierownictwa resortu sprawiedliwości, który był inicjatorem zmian ustawowych ukierunkowanych na podporządkowanie sędziów władzy politycznej. Okoliczności świadczące o braku zachowania standardu niezawisłości i bezstronności sądu orzekającego z udziałem Sędziego SO X. Y., a tym samym braku zapewnienia oskarżonemu prawa do rzetelnego procesu w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Sąd Najwyższy szczegółowo omówił w powyżej wymienionych sprawach i nie ma potrzeby powtarzania tych argumentów obecnie. Mając na uwadze te okoliczności, w pełni należy zgodzić się z tezą Sądu Najwyższego zawartą w wyroku z dnia 14 czerwca 2023 r., w sprawie II KK 489/21, zgodnie z którą: „oprócz wadliwości samego powołania sędziego X. Y. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, wynikającej z uzyskania nominacji do tego Sądu w następstwie udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., Sędzia ten w kolejnych latach poczynając od 2017 r. pełnił szereg funkcji, których uzyskanie było uzależnione bezpośrednio od decyzji Ministra Sprawiedliwości oraz podejmował działania, które można ocenić jako brak respektowania orzecznictwa trybunałów europejskich odnoszącego się do prawa do sądu niezależnego, niezawisłego, ustanowionego ustawą”.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu dla Warszawy-Pragi w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, przy czym Sąd ten rozstrzygnie sprawę w składzie gwarantującym realizację prawa do rzetelnego procesu, we wszystkich jego aspektach.

Marek Pietruszyński
[WB]

Andrzej Stępka

Dariusz Świecki

[r.g.]